

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
Білоцерківського НАУ
Ректор, професор
 Олена ШУСТ
« 14 » квітня 2025 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

**зі спеціальності
С1 «Економіка»
(ступінь вищої освіти «Бакалавр»)**

Біла Церква – 2025

ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Для складання вступних випробувань з фахових дисциплін для вступу на програму підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю «Економіка» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста були включені завдання з таких тем:

Економічна теорія

1. Економічні закони та категорії і їх класифікація.
2. Суть власності, її економічні та юридичні сторони.
3. Виробнича діяльність і потреби. Закон зростання потреб.
4. Ресурси і фактори виробництва. Поєднання факторів виробництва.
5. Ефективність виробництва, її сутність, види, економічні і соціальні показники
6. Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне виробництво.
7. Товар і його властивості. Альтернативні теорії вартості.
8. Закон вартості: суть, функції, механізм дії.
9. Теоретичні концепції виникнення і суть грошей. Функції грошей та їх еволюція.
10. Причини виникнення і суть інфляції.
11. Види і соціально-економічні наслідки інфляції. Показники інфляції.
12. Сутність ринку, його функції та умови формування.
13. Еволюція ринку. Сучасні моделі ринкового господарства.
14. Поняття про попит. Закон попиту. Внутрішні і зовнішні фактори, що впливають на попит.
15. Поняття про пропозицію. Закон пропозиції. Фактори, що впливають на пропозицію.
16. Еластичність попиту і пропозиції.
17. Конкуренція як рушійна сила ринкової економіки. Сутність і функції

конкуренції. Закон конкуренції.

18. Антимонопольна діяльність держави.

19. Сутність підприємництва, його функції та умови існування.

20. Підприємство(фірма): поняття і умови функціонування підприємства.

21. Капітал як економічна категорія товарного виробництва.

Загальна формула капіталу.

22. Винагорода за працю в ринковій економіці і заробітна плата .

23. Форми і системи заробітної плати.

24. Сутність витрат виробництва. Теорія витрат К. Маркса і неокласична теорія витрат.

25. Собівартість продукції, її види та структура. Шляхи зниження собівартості продукції.

26. Дохід та прибуток підприємства, фактори, що його визначають. Економічна роль прибутку.

27. Сутність, функції і особливості ринкової ціни. Чинники, що впливають на формування ціни. Теорії ціноутворення.

28. Сутність, види і джерела формування доходів населення. Номінальні і реальні доходи.

29. Сутність і багатогранність процесу суспільного відтворення.

30. Система національних рахунків та її основні макроекономічні показники.

31. Валовий національний продукт (ВВП) та методи його розрахунку.

32. Сутність і структура національного багатства.

33. Соціально-економічний зміст і форми прояву зайнятості.

34. Безробіття: причини, суть, форми і наслідки. Рівень безробіття.

35. Еволюція теоретичних концепцій ринку праці, зайнятості та безробіття.

36. Необхідність, сутність і функції фінансів. Моделі фінансових відносин.

37. Податкова система: сутність, функції, структура.

38. Кредитна система та її структура.
39. Міжнародна економічна інтеграція.
40. Україна і світове господарство.

Економіка підприємства

1. Методи та методика вивчення дисципліни «Економіка підприємства».
2. Правові основи створення та функціонування підприємства.
3. Класифікація підприємств.
4. Організаційні структури управління підприємством, їх характеристика.
5. Сутність прогнозування діяльності підприємства.
6. Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства.
7. Продуктивність праці, показники та методи її вимірювання.
8. Фактори зростання продуктивності праці.
9. Організація і нормування праці на підприємстві.
10. Поняття і класифікація основних фондів підприємства.
11. Структура і оцінка основних фондів.
12. Економічна суть та склад оборотних фондів та фондів обігу.
13. Джерела формування оборотних засобів підприємства.
14. Показники ефективності використання оборотних коштів.
15. Інвестиційна діяльність та інвестиції, їх види та характеристика.
16. Поняття і види інноваційної діяльності.
17. Виробничі процеси, їх класифікація та принципи організації.
18. Виробнича потужність та методи її визначення.
19. Суть і значення інфраструктури підприємства.
20. Виробнича інфраструктура та її економічне значення.
21. Соціальна інфраструктура підприємства
22. Сутність та методи мотивації праці.
23. Поняття і види заробітної плати.
24. Поняття і класифікація витрат виробництва.

25. Суть та види собівартості продукції.
26. Поняття, функції та види цін.
27. Мета та методи ціноутворення.
28. Економічні результати діяльності підприємства.
29. Формування доходу підприємства.
30. Формування і використання прибутку підприємства.
31. Рентабельність як показник ефективності роботи підприємства.
32. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства.
33. Суть, принципи та методи державного регулювання.
34. Суть і мета реструктуризації підприємства.
35. Суть, причини і моделі банкрутства.

Регіональна економіка

1. Регіональна економіка, її суть і предмет дослідження.
2. Загальні закономірності розміщення продуктивних сил, їх об'єктивний характер.
3. Основні критерії розміщення продуктивних сил. Основні фактори розміщення продуктивних сил.
4. Поняття "економічний район", типи економічних районів, об'єктивний характер їх формування та роль в управлінні економікою і територією.
5. Спеціалізація і комплексний розвиток регіонів в умовах ринкових відносин. Три групи галузей регіонального комплексу.
6. Державна регіональна економічна політика, її суть, мета та основні завдання.
7. Демографічний і трудовий потенціал України та її регіонів і їх вплив на розвиток і розміщення продуктивних сил (виробництва).
8. Ринок праці та забезпечення раціональної зайнятості населення України, регіональні особливості безробіття.
9. Природно-ресурсний потенціал України та її регіонів, його структура.

Економічна оцінка природних ресурсів.

10. Мінеральні ресурси, їх структура, промислові, балансові та загальні запаси, їх значення.

11. Земельний фонд, його структура, проблеми охорони і раціонального використання земельних ресурсів.

12. Водні ресурси, їх народногосподарське значення та проблеми раціонального використання, охорони і відтворення.

13. Лісові ресурси, їх народногосподарське значення, особливості розміщення та проблеми раціонального (комплексного) використання.

14. Рекреаційні ресурси України, їх структура та особливості розміщення.

15. Господарський комплекс України, його суть, галузева структура і трансформація в ринкових умовах.

16. Виробничий і науково-технічний потенціал України, його регіональні особливості.

17. Соціальний комплекс України, його суть, галузева структура і регіональні особливості розміщення.

18. Сітка економічних районів України, їх територіальна структура і спеціалізація.

19. Диференціація регіонів за рівнем соціально-економічного розвитку.

20. Депресивні території України.

21. Соціально-економічні і екологічні проблеми розвитку регіонів України та шляхи їх вирішення.

22. Сутність і значення міжнародних економічних зв'язків для розвитку економіки України.

23. Експортний потенціал України: значення в розвитку економіки і регіональні особливості його структури.

24. Принципи раціонального природокористування.

25. Науково-технічний прогрес та економіка природокористування

26. Сталий розвиток: екологічна, соціальна та економічна складова.

Історія економіки та економічної думки

1. Головні положення цивілізаційної парадигми суспільствознавства.
2. Типи господарських систем з позицій цивілізаційної парадигми.
3. Періодизація історичного розвитку господарських систем.
4. Загальна характеристика формування та розвитку світових цивілізацій.
5. Економічний розвиток українських земель в епоху середньовіччя (за часівКиївської Русі).
6. Розвиток економічної думки в Україні в епоху раннього середньовіччя(«Руська правда», «Повість временних літ»).
7. Господарський розвиток українських земель під владою Польщі та Литви.
8. Розвиток економічної думки епохи Середньовіччя (іслам про торгівлю,ідеї Ібн-Хальдуна).
9. Економічна роль міст країн Західної Європи (XI - XV ст.).
10. Розвиток товарно-грошових відносин, зародження та умови виникненнякапіталістичного способу виробництва.
11. Значення демократичної, промислової та освітньої революцій у формуванні ринкового господарства.
12. Промислові революції (промисловий переворот). 13.Сутність ринкової системи господарювання.
14. Економічна думка про ринкове господарство (класична політична економія, соціалісти-утопісти, німецька історична школа, марксизм).
15. Світова економічна криза 1929-1933 рр. та економічні дослідження в цейперіод.
16. Етапи становлення Європейського Співтовариства.
17. Формування адміністративно-командної системи (індустріалізація, колективізація).
18. «Перебудова» і її наслідки для України.

19. Вступ України в СОТ: проблеми і перспективи.
20. Співробітництво України з міжнародними інтеграційними утвореннями.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
- 2) Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В. Історія економіки та економічної думки: підручник. За ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання. 2018. 775с
- 3) Бутко М. Регіональна економіка в модернізаційному форматі. Підручник. Київ. ЦУЛ. 2020. 432 с.
- 4) Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
- 5) Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 284 с.
- 6) Дмитрієв І.А. Регіональна економіка: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. Х.: Стиль Издат, 2018. 284 с.
- 7) Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. Ю. Федьковича. 2022. 368 с.
- 8) Економіка підприємства: Навчальний посібник / С.М. Рогач, Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк та ін. К.: : «ЦП «КОМПРИНТ»», 2015. – 392 с.
- 9) Економіка підприємства: Навчальний посібник (практикум) / С.М. Рогач, Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк та ін. К.: : «ЦП «КОМПРИНТ»», 2016. – 488 с.;
- 10) Економічна енциклопедія: У трьох томах / Редкол.: С.В.Мочерний та ін.К.: Видав.центр «Академія». Т.2. 2001. 848 с.

- 11) Економічна теорія: Політекономія. Підручник / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К.: Знання, 2014. 710 с.
- 12) Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
- 13) Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
- 14) Економічна теорія (історія економіки та економічної думки, політекономія, мікроекономіка, макроекономіка): у 2-х ч.. Ч. 1: Історія економіки та економічної думки, політекономія: навч. посіб.; за ред. М.М. Теліщука. Університет ДФС України. Ірпінь. 2020. 544 с.
- 15) Лишиленко В.І. Регіональна економіка: підручник. Київ. ЦУЛ. 2023. 384 с.
- 16) Соляр В.В., Анісімова О.В. Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка». Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 173с.
- 17) Ущаповський Ю.В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб..2020. Житомир: Житомирська політехніка. 144 с.
- 18) Юхименко П.І. Історія економіки та економічної думки: конспект лекцій. 2-ге вид. доп. Біла Церква. Білоцерківський навчально-науково-виробничий комплекс «Освіта», 2023, 262 с.
- 19) Buchholz T. (2021). New Ideas from Dead Economists: The Introduction to Modern Economic Thought, 4-th Edition. Penguin Adult HC/TR, Plume. 464 p.
- 20) Teaching Guidelines For Digital Entrepreneurship (2021). Kateryna Kraus, Nataliia Kraus, Olena Shtepa, Cracow University of Economics, Kiev-Cracow 2021. 71 p. URL: <https://ted.uek.krakow.pl/output-1-teaching-guidelines/>.

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАПИТАНЬ

1. Предметом навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є:

- 1) підприємство як первинна ланка економічної системи;
- 2) економічні відносини на рівні підприємства;
- 3) ефективність виробництва, шляхи і методи досягнення підприємством найкращих результатів при найменших затратах;
- 4) нормативно-правові акти, що регулюють ефективність виробництва.

2. Об'єктом вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є:

- 1) економічні відносини з приводу виробництва продукції;
- 2) ефективність виробничої діяльності;
- 3) підприємство як первинна ланка економічної системи;
- 4) фінансова діяльність підприємств.

3. Укажіть головні джерела вивчення дисципліни «Економіка підприємства»:

- 1) Конституція України та інші законодавчо-нормативні акти, що регулюють економічні відносини;
- 2) офіційні статистичні дані та матеріали звітності окремих підприємств;
- 3) спеціальна наукова література та наукові статті в періодичних виданнях;
- 4) всі відповіді вірні.

4. Термін «економіка» дослівно з грецької мови означає:

- 1) закони господарювання; 2) використання ресурсів;
- 3) управління господарством; 4) пізнання закономірностей.

5. Суб'єктами праці є:

- 1) підприємства; 2) підприємці, робітники; 3) засоби праці; 4) предмети праці.

Критерії оцінювання

Тестові завдання для вступу на навчання за освітньою програмою 051 «Економіка» освітнього ступеня «Бакалавр» складається з 25 запитань із

комплексу фахових дисциплін, представлених запитаннями, що потребують обрання однієї або кількох відповідей із запропонованого набору варіантів, вибору відповідності або їхньої послідовності.

Метою тестування за фахом є перевірка відповідності знань, умінь і навичок вступників програмним вимогам, з'ясування компетентності та оцінка ступеня підготовленості вступників для отримання ОС «Бакалавр».

Оцінювання результатів вступних випробуваннях здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів. Тестові завдання мають 10 варіантів по 25 запитань. Мінімальна кількість - 100 балів, нараховується за умови, якщо вступник набрав 50% правильних відповідей тестового завдання.

За правильне розв'язання одного питання, що містить лише одну правильну відповідь, або всі правильні відповіді запитання з множинним вибором (декілька правильних відповідей) вступник отримує 8 балів. Якщо запитання має множинний вибір і вступник надав правильну відповідь на більше, ніж 50 але менше ніж 100 відсотків, то за дане питання він отримує 4 бали. Відсутність відповіді, неправильна відповідь або менше 50% правильних відповідей у запитаннях множинного вибору оцінюється в 0 балів. Час виконання тестових завдань становить 60 хвилин.

Голова фахової атестаційної комісії

Паска І.М.